

ров'я. У подальших дослідження передбачається вивчення інших проблем функціонування і розвитку руху «Спорт для всіх» у Сумській області та інших регіонах України.

Література:

1. Булатова М. Фитнес и двигательная активность: проблемы и пути решения / Мария Булатова // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2007. – № 1. – С. 3–7.
2. Дутчак М. Генезис и сущность спорта для всех: теоретико-методологический анализ / Мирослав Дутчак // Педагогика, психология и медико-биологические проблемы физического воспитания и спорта : науч. моногр. / под ред. С. С. Ермакова. – Харьков, 2007. – № 11. – С. 38–45.
3. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» № 3809-ХІІ від 24.12.93 із змінами, внесеними згідно із Законом № 453-VIII від 19.05.2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
4. Молодіжна соціально-економічна гра Сумщини «Моя Сумщина» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://uabs.edu.ua/images/stories/docs/My-Sumy/1571_01_02.pdf
5. План заходів з реалізації стратегії розвитку Сумської області на період 2015–2017 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Ffir.minregion.gov.ua%2Ffoto%2Fupload%2FROP_Sumska%2520oblast_2015-2017_UKR_12.03.2015.docx&name=ROP_Sumska%20oblast_2015-2017_UKR_12.03.2015.docx&lang=uk&c=56d2e2600df2

УЧАСТЬ СПОРТИВНИХ ВОЛОНТЕРІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

Ірина Петренко¹, Аліна Помазан²

¹Харківська державна академія фізичної культури

²Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту, Харківської міської ради,

Постановка проблеми. Головною рисою економіки під впливом глобалізації стає конкуренція між країнами за якість життя, що забезпечує формування та розвиток людського капіталу та визначає позиції країни на міжнародній арені, тому збереження та зміцнення здоров'я людини є головною метою любого демократичного суспільства. Але, нажаль, в Україні спостерігається тенденція до погіршення стану здоров'я населення. В Концепції

Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012–2016 роки зазначено, що спосіб життя населення України та стан сфери фізичної культури і спорту створюють загрозу та є суттєвим викликом для української держави на сучасному етапі її розвитку [4].

Однією із проблем погіршення здоров'я людини є гіподинамія, що спричиняє надлишкову вагу, захворювання серцево-судинної системи, порушення обміну речовин і та ін. В цьому сенсі суттєво зростає роль та значення сучасних масових фізкультурно-рекреаційних заходів, які мають потужний пропагандистський, виховний, освітній вплив на багатьох людей, оскільки здійснюють загальнокультурні і специфічні функції фізичної рекреації, сприяють прояву творчих сил людини, задовольняють потреби в заняттях фізичними вправами та сприяють активному відпочинку на фоні позитивних емоцій. Це можуть бути такі великі заходи, як фестивалі, спортивні паради, ярмарки спорту, показові виступи, марафони тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що вагомих внесок у становлення теорії походження рекреації, її історичного формування зроблено у дослідженнях О. Вацеби, Т. Круцевич, Л. Чеховської, А. Бондар. Питання значення та особливостей рекреаційних занять для різних соціальних і вікових верств населення, розробка методичних основ рекреаційної роботи, особливостей підготовки фахівців для рекреаційно-оздоровчої сфери, висвітлені в наукових працях О. Жданової, А. Тучака, В. Поляковського, О. Андреєвої, В. Зайцева. Однак, на наш погляд, недостатньо приділяється уваги необхідності створення належних умов для залучення широких верств населення до рекреаційно-оздоровчих занять, однією з яких є участь спортивних волонтерів у проведенні того чи іншого рекреаційного заходу.

Виклад основного матеріалу. Наразі в Україні волонтерська діяльність є досить популярною. Сьогоднішні волонтери працюють за багатьма напрямками: інформаційний, просвітницький, реабілітаційний, рекреативний, побутовий, профілактичний [6]. Дедалі набирає популярності спортивний волонтерський рух, без якого неможливе проведення жодного оздоровчо-рекреаційного, спортивного заходу та змагання на належному рівні. В. Левків та Т. Макуц, на підставі аналізу нормативно-правових документів, що регламентують волонтерську діяльність, дали визначення спортивного волонтера, як особи, яка має спортивну кваліфікацію чи фахову підготовку у фіз-

культурно-спортивній галузі і здійснює спортивно-професійну діяльність на добровільних засадах [5].

Основною метою проведення фізкультурних спортивно-масових заходів є створення сприятливих умов рекреації населення України та забезпечення права громадян на заняття фізичною культурою і спортом, задоволення їхніх потреб в оздоровчих послугах за місцем проживання та у місцях масового відпочинку, популяризації здорового способу життя [3].

Для того, щоб з'ясувати яку роль відіграють спортивні волонтери при організації та проведенні рекреаційно-оздоровчих заходів, нами була проаналізована їх участь у найбільш масових заходах, які проводились в місті Харкові у 2015 році, згідно з календарних планів Департаменту спортивних іміджевих проєктів та маркетингу і Департаменту у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради. Серед них – міжнародна спортивна подія – II Харківський Міжнародний Марафон, метою якого є популяризація здорового способу життя та спортивної культури в Україні (11.04.2015 р.). У Марафоні взяли участь понад 7 тисяч учасників з різних міст України та 11 країн світу, а саме з США, Великобританії, Німеччини, Франції, Росії, Греції, Австрії, Польщі, Йорданії, Йємену, Марокко. Для якісного проведення цього спортивного свята було залучено понад 300 спортивних волонтерів, які працювали за восьмома напрямками: реєстрація засобів масової інформації, реєстрація учасників (видача стартових пакетів учасникам), організаційна допомога на старті і фініші, забезпечення роботи гардероба для учасників забігу, координація спортсменів на трасі, забезпечення роботи пунктів харчування та освіження, роздача фірмової атрибутики, допомога на головній сцені при урочистому нагородженні переможців Марафону.

До Дня фізичної культури та спорту відбувся II спортивний ярмарок «Харків – спортивна столиця» (13.09.2015 р.). Цей унікальний проєкт був спрямований на популяризацію здорового способу життя, залучення молоді до спорту. Всі учасники спортивного ярмарку мали можливість побачити показові виступи спортсменів, майстер-класи від зірок спорту, прийняти участь у флеш-мобі – масовій ранковій зарядці, інтерактивно-розважальних конкурсах. Також відвідувачам спортивного ярмарку було представлено більше 50-ти видів спорту, надано інформацію про їх діяльність. Захід відвідало більше 70000 жителів та гостей міста. Спортивні волонтери, які приймали

участь в цьому заході допомагали при реєстрації учасників спортивного ярмарку, забезпеченні периметру площі для побудови і проведення параду, надавали організаційну допомогу на локаціях федерацій та спортивних організацій, чергували на вхідних зонах, надавали інформаційну допомогу гостям заходу, брали участь в урочистому нагородженні учасників на головній сцені. В цілому у спортивному святі взяли участь понад 250 спортивних волонтерів.

Серед найбільш значущих фізкультурно-оздоровчих та рекреаційних заходів, що відбулися в м. Харкові у минулому році можна також відзначити:

– 10-й Ювілейний «Велодень – 2015» (24.05.2015 р.), на якому був встановлений рекорд України. 3207 учасників збудували на найбільшій площі Європи рухомий велосипед, який зміг навіть проїхати 50 м. Всього прийняло участь у Велодні близько 12000 велосипедистів. Допомогу в проведенні цього спортивного свята здійснювали 172 спортивних волонтери;

– 30-й міжнародний традиційний легкоатлетичний марафон «Визволення» (16.08.2015 р.), присвячений 361-й річниці з дня заснування Харкова, 24-й річниці Незалежності України та Дню визволення міста від нацистських загарбників, в якому взяло участь 99 волонтерів.

– Дводенний Фестиваль бігу «Strong Run» (12–13.09. 2015 р.) за звання «Залізної людини». Змагання проходили на 6-ти різних дистанціях загальною протяжністю близько 60 км. Для допомоги в організації та проведенні Фестивалю було залучено 70 добровільних помічників;

– Перший фестиваль Харкова з бальних танців під відкритим небом «Харківський вальс» (23.05.2015 р.), на якому 1,5 тисячі пар одночасно станцювали вальс на площі Свободи та був встановлений танцювальний рекорд, який зафіксували представники Книги рекордів України. Організаційну допомогу в проведенні фестивалю здійснювали 40 спортивних волонтерів.

Отже, для допомоги в організації та проведенні рекреаційних фізкультурно-масових заходів, які містять в собі величезні можливості для тілесного і духовного оздоровлення людей, залучаються спортивні волонтери, більшість з яких – студенти вищих навчальних закладів [1]. Бути волонтером на цих святах спорту почесно і цікаво. Адже, як зазначають самі студенти, участь у спортивному волонтерстві дає їм можливість придбати досвід громадської діяльності, самореалізуватися, визначити власну соціальну позицію у суспільстві [2].

Висновок: Дослідженням виявлено, що спортивні волонтери є невід’ємними учасниками проведення рекреаційно-оздоровчих заходів. Їх участь обумовлена необхідністю допомоги в підготовці, організації та проведенні цих заходів, залежно від їх рівня, за такими основними напрямками: реєстрація учасників, забезпечення периметру площі для проведення заходу, чергування на вхідних зонах, організаційна допомога на старті і фініші, забезпечення роботи гардероба, координація дій спортсменів, забезпечення роботи пунктів харчування, роздача фірмової атрибутики, допомога при урочистому нагородженні переможців.

Література:

1. Бондар А. С. Участь студентів у спортивному волонтерському русі / А. С. Бондар, І. В. Петренко // Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту : матеріали III Регіон. наук.-практ. інтернет-конф. за участю між нар. спеціалістів. – Харків : ХДАФК, 2015. – С. 186–193.
2. Бондар А. С. Роль спортивного волонтерства у житті студентів вищих навчальних закладів / А. С. Бондар, І. В. Петренко // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2015. – № 6 (50). – С. 40–43.
3. Деделюк Н. Організація масових фізкультурно-спортивних заходів з використанням національних традицій фізичного виховання / Ніна Деделюк. – Луцьк : ВНУ, 2008. – 72 с.
4. Концепція загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012–2016 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 15.12.2013).
5. Левків В. Характеристика спортивного волонтерства як різновиду волонтерської діяльності / В. Левків, Т. Макуц [Електронний ресурс] // Спортивна наука України. – 2013. – № 5 (56). – С. 33–37. Режим доступу: <http://sportscience.lidufk.edu.ua/index.php/snu/issue/archive>
6. Лях Т. Л. Планування залучення волонтерів як важливий компонент волонтерської програми / Т. Л. Лях // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія : Педагогічні науки. – Луганськ, 2013. – № 23 (1). – С. 206–213.